

Itaque si quantum ex æquo & bono debetur, tanti socius damnatur, in solidum damnari dicitur. In hac verò, personæ ratio ducitur: & ex illa solidi damnatione propter eius personæ rationem nullum derahitur.

- 5 *Ex donatione sua.* Seq. iij. Qui ex donatione sua conuenitur, non in solidum, sed quantum facere potest damnari. l. inter eos, 19. §. 1. D. de re iudi. Vbi Paulus ait, eum qui ex causa donationis conuenitur, in quantum facere possit damnari: & quidem eum solum deducto ære alieno. Imò nec totum quod habet extorquendum ei, sed & ipsius rationem habendam esse ne egeat. Idemque præterea verum esse scribit, etiamsi in solidum condemnatus donator, actione iudicati conueniatur. l. ne femaius, 41. §. 2. eo. & l. qui id quod, D. de donatio.

ARGUMENTVM.

Compensationis ratio, quam Iudex ex æquo & bono facit, plerumque actionem imminuit. l. 1. & pass. D. de compens.

Compensationes quoque oppositæ plerumque efficiunt, ut minus quisque consequatur, quam ei debeat. Namque ex bono & æquo, habita ratione eius, quod inuicem actoris ex eadem causa præstare oportet: poterit Iudex in reliquum, eum, cum quo actum est: condemnare, sicut iam dictum est:

SUMMARI A.

- 1 Actiones interdum propter compensationem minuitur.
2 Compensationis faciendæ auctoritas iudici ex æquo & bono permittitur.

- 1 *P*lerumque efficiunt. Enunt. j. Actiones plerumque propter compensationem imminuitur. l. ult. C. de compens. Quæ de re superius sub §. in bonæ fidei, satis, ut tum res referat, disseruimus. Huc autem illud Senecæ pertinet ex libro de benefic. vj. debitori suo creditor sæpe damnatur, ubi plus ex alia causa abstulit, quam quod est crediti: non tantum inter debitorem & creditorem, Iudex sedet, qui dicat Pecuniam credidisti: quid ergo? pecus abegisti, Seruū eius occidisti, Argentum quod non emeris possides: æstimatione facta debitor discede, qui creditor veneras.

- 2 *†* Ex æquo & bono. Sequitur ij. Compensationis faciendæ potestas Iudici ex æquo & bono permittitur. §. in bonæ fidei, supra eod. Quibus ex verbis apparet, hæc descripta ex eius libro fuisse, qui de bonæ fidei iudiciis, in quibus æqui & boni ratio dominatur, diserebat.

Præstare oportet poterit Iudex. Hunc locum ita correximus, cū in manuscriptis omnibus CONDEMNARE legeretur, in impressis antiquis, IVDEX: in vulgatis modò OPORRET modò POTERIT duntaxat inuenitur. Collatis igitur omnibus, hanc syncerā & veram esse lectionem iudicauimus.

ARGUMENTVM.

Actio in debitore qui bonis celsit, & postea mediocres fortunas adeptus est, quantum is facere possit persequitur. l. 4. D. de cels. bon.

Cum eo quoque, qui creditoribus suis, bonis celsit, si postea aliquid acquisierit, quod idoneum emolumentum habeat: ex integro in id, quod facere potest, creditores experiuntur: inhumanum enim eras spolium fortunis suis, in solidum damnari.

SUMMARI A.

- 1 Qui bonis celsit, si modicū post bona sua vendita acquisierit, iterum bona eius non venditur.
2 Cessio quæ vocatur in iure antiquissima, quæ lege Iulia introducta est.
3 Debitor qui bonis celsit, si ad pinguiorem fortunam venerit, quantum facere potest conuenitur.

*D*oncum emolumentum habeat. Enunt. j. In debitore qui bonis celsit, nisi emolumentum idoneū adeptus sit, actio non datur. l. qui bonis, 6. D. de cels. bon. Vbi Vlpian.

- 1 docet eum *†* qui bonis celsit, si modicū aliquid post bona sua vendita acquisiuit, iterum bona eius non vendi. modum autem ex quantitate eius quod acquisitum est æstimari: Modestinus autem l. seq. ita rem explicat, si tales facultates acquisitæ sunt debitori, quibus Prætor moueri possit. Vnde intelligitur hanc actionem nisi causa à Prætoris cognita non dari. Sed quæ fuerit huius bonorum celsionis ratio & consuetudo, nõ facile dictum est.
2 Nam *†* quæ in iure cessio vocatur antiquissima est, & ad rerum singularium alienationem pertinet. Hæc autem legem quadam Iulia introducta est, ut patet ex l. 4. C. qui bon. ced. pos. & ex Cod. Theod. ti. Qui bonis ex lege Iulia cedere possunt. Vnde intelligitur ea lege caurum fuisse, ut qui sine dolo malo æri alieno satisfacere non posset, bonis suis cedendo liberaretur.
3 *Quod facere potest.* Sequitur. ij. Actioni *†* debitorem qui bonis celsit, quantum is facere possit, persequitur. l. 4. D. eod.

LECTORI.

Admonere volumus te Lector, notam hanc & quæ vulgo etiam eruditi vsi sunt, ab ea quam in hoc libello retinui, profectam, sed tamen corruptam esse. Cum enim libros Digestorum litera S transuersa ducta linea, veteres significarent, quemadmodum in aliis quoque notis similibus P C existimantur librarij imperiti, quo tempore litera D scribit aliter capta est, duplex & ea nota significari: id quod ex libro Notarum iuris ciuiliis vetustissimo. B. aldusino mihi quæ Lutetia, domi sua probauit vir summa humanitate præditus Ioannes Tillæus. Quamobrem igitur ea vsus sum mirari desines: aut qui Codice vni primæ litera C designant, quæ obrem Digesta similiter litera D notare vereantur, necum ipse mirabile. Vale.